

Kursplan för

Psyko terapeutisk klinik 2, 11 hp

Psychotherapy in Clinical Practice 2, 11 credits

Denna kursplan gäller från och med höstterminen 2020.

Observera att kursplanen finns i följande versioner:

HT17 , HT19 , VT20 , HT20 , HT22 , HT23 , HT24

Kurskod	2PT123
Kursens benämning	Psyko terapeutisk klinik 2
Hp	11 hp
Utbildningsform	Högskoleutbildning, 2007 års studieordning
Huvudområde	Psyko terapi
Nivå	AV - Avancerad nivå
Betygsskala	Underkänd (U) eller godkänd (G)
Kursansvarig institution	Institutionen för klinisk neurovetenskap
Beslutande organ	Utbildningsnämnden CNS
Datum för fastställande	2017-05-10
Reviderad av	Utbildningsnämnden CNS
Senast reviderad	2020-04-01
Kursplanen gäller från	Höstterminen 2020

Särskild behörighet

Godkänt på föregående läsårs samtliga kurser krävs för att vara behörig till denna kurs.

Student som underkänts i VFU (verksamhetsförlagd utbildning) eller motsvarande till följd av att studenten visat så allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskerats, är behörig till nytt VFU-tillfälle först när den individuella handlingsplanen har fullföljts.

Mål

Syftet med kursen är att studenten ska genomföra diagnostiska intervjuer, göra diagnostisk kartläggning och utveckla förmåga att bedöma patienternas behov av och möjlighet att tillgodogöra sig behandling med kognitiv beteendeterapi. Tillämpningen av kognitiv beteendeterapi i behandlingsarbete ska ske med patienter som har komplexa problem där missbruk, ätstörningar, tvångssyndrom och/ eller personlighetssyndrom är aktuella.

I denna kurs ska också kunskaper från andra kurser på programmet integreras och tillämpas praktiskt. Exempel på det är att studenten ska utveckla terapeutfärdigheter samt träna upp sina färdigheter i att

kritiskt granska, reflektera kring samt följa den egna utvecklingen som terapeut. Detta inbegriper även att utveckla färdigheter att hantera egen stress och känslomässig påfrestning som kan uppstå i rollen som psykoterapeut.

Kunskap och förståelse

Efter godkänd kurs ska studenten kunna

- jämföra, analysera och reflektera kring olika diagnostiska system och metoder som används vid mätning av symptom relaterade till ovanstående tillstånd och diagnoser,
- visa kunskap om olika modeller för att mäta personlighet och personlighetsyndrom,
- jämföra och analysera diagnostiska system och metoder som är tillämpliga vid samsjuklighet vid ovanstående tillstånd,
- kritiskt reflektera kring kognitiva och beteendeterapeutiska behandlingsprinciper och evidensbaserade metoder som är tillämpliga vid de aktuella tillstånden,
- kritiskt reflektera kring faktorer som bör vägleda val av behandlingsmål i samband med det för patienterna aktuella tillstånden,
- visa kunskap om bakgrunden till patientens upplevelser och hur dessa uttrycks i den psykoterapeutiska processen, samt
- visa kunskap om forskning och teorier kring terapeuters yrkesutveckling och yrkesspecifika risker och problem.

Färdigheter och förmågor

Efter godkänd kurs ska studenten visa förmåga att

- reflektera över patientjournalens funktion och uppbyggnad samt självständigt föra journal med hänsyn till lagstiftning och organisationens krav,
- genomföra olika typer av diagnostiska intervjuer vid komplexa fall så att adekvat information inhämtas, samt sammanfatta och återkoppla resultatet på ett för patienterna anpassat sätt,
- under handledning rekommendera åtgärder baserade på rådande evidens och riktlinjer för de aktuella tillstånden,
- sträva efter allians med patienterna och kontinuerligt uppmärksamma och bedöma motivation inför behandling och förändringar i alliansen,
- genomföra beteendeanalys och/ eller fallkonceptualisering och evaluera dess tillämpning samt planera behandlingsinterventioner i samarbete med patienten,
- operationalisera psykiskt lidande, mäta beteende, utvärdera diagnostiska iakttagelser med hänsyn till samsjuklighet och formulera behandlingsmål i samarbete med patienterna,
- följa behandlingsplanen, kritiskt analysera utfallet samt revidera den vid behov, i syfte att bättre nå behandlingsmålen,
- samarbeta och föra dialog med psykoterapihandledare, kollegor och medstudenter samt på ett strukturerat sätt presentera relevant kliniskt material och problemställningar,
- reflektera över egen kunskap och utvecklingsområden, ta till sig information och återkoppling på patientarbetet från psykoterapihandledaren samt följa dennes råd,
- dokumentera behandlingsarbetet i form av journalanteckningar, inspelning av sessioner, sessionsrapporter och behandlingsrapporter,
- formulera relevanta frågor och synpunkter till eget och medstudenternas kliniska material,
- kontinuerligt uppmärksamma, beskriva och analysera kvaliteten i det egna terapeutiska beteendet och sin professionell roll, i relation till patienter och terapituationen,
- kritiskt granska eget terapeutbeteende samt vidta åtgärder för att möta ett identifierat utvecklingsbehov, samt
- reflektera över den egna upplevelsen av tillämpningen av psykoterapeutiska interventioner utifrån såväl psykoterapeut- som patientroll.

Värderingar och förhållningssätt

Efter godkänd kurs ska studenten visa förmåga att

- förhålla sig professionellt gentemot patienter med komplexa vårdbehov och deras närstående,

- analysera lagstiftningens konsekvenser för det kliniska arbetet, samt reflektera över hur behandlingen ska genomföras med hänsyn till institutionella regler och förutsättningar,
- iaktta och analysera mångfaldsaspekters betydelse vid bedömning,
- redogöra för och reflektera kring etiska problemställningar relaterade till vårdens genomförande,
- inse betydelsen av att handledaren bär det kliniska ansvaret för patienten och att det har konsekvenser för den egna friheten som behandlare,
- inse betydelsen av den egna aktiviteten för att generera kunskap i samband med psykoterapihandledningen, samt
- granska egna värderingar som kan påverka eget yrkesutövande, inklusive vad det innebär att inte diskriminera någon p.g.a. av dennes könstillhörighet, etniska tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuella läggning eller funktionsvariation.

Innehåll

Kursen är indelad i följande tre (3) moment:

Psykiatrisk diagnostik och inriktningsspecifik bedömning, 3.0 hp

Betygsskala: GU

I momentet ska studenterna tillämpa intervju- och samtalsmetodik med fokus på psykiatrisk diagnostik och göra psykoterapibedömningar med patienter där problembilden är komplex. Patienternas problemområden är beroendesyndrom, missbruk, ätstörningar, tvång och/eller personlighetsstörningar. Psykoterapihandledning och undervisning fokuserar på att bedöma psykiatrisk diagnostik utifrån psykometri och diagnostiska system, allmän psykoterapibedömning samt att göra beteendeanalys och/eller fallkonceptualisering.

Kognitiv beteendeterapi under handledning, 7.0 hp

Betygsskala: GU

Tonvikt ligger på val av behandlingsmål och interventioner, samt att värdera och ta ställning till lämpliga evidensbaserade behandlingar vid komplex samsjuklighet. Särskild tonvikt läggs på faktorer såsom struktur, agenda och alliansskapande strategier vid tillämpning av kognitiv beteendeterapi vid komplex problematik. De organisatoriska, juridiska och institutionella förutsättningarna för psykoterapihandledningen uppmärksammas och analyseras.

Självupplevd erfarenhet och kliniska färdigheter, 1.0 hp

Betygsskala: GU

Momentet består av föreläsningar, individuella mentorsamtal och mentorsledda reflektionsgrupper.

Arbetsformer

Undervisningen bygger på studentaktivt lärande och sker i form av handledning i grupp, VFU, reflektionsgrupper och mentorssamtal, föreläsningar, seminarier m.m.

Deltagande i handledning i grupp, VFU, reflektionsgrupper, seminarier och mentorssamtal är obligatoriskt och förutsätter en aktiv medverkan och eget ansvarstagande från studenten.

Moment 1, Psykiatrisk diagnostik och inriktningsspecifik bedömning och 2, Kognitiv beteendeterapi under handledning

Undervisningen sker främst i form av VFU på studenternas praktikplacering och psykoterapihandledning i grupp om 3-4 studenter. De psykiatriska bedömningar och den psykoterapi som bedrivs av studenterna under handledning dokumenteras genom inspelade psykoterapisessioner,

skriftliga sessionsrapporter, journalanteckningar, beteendeanalyser och fallkonceptualiseringar samt behandlingsrapporter. I psykoterapihandledningen ges möjlighet till reflektion, diskussion och analys av patientarbetet med avseende på såväl diagnostiska ställningstaganden som psykoterapeutiska. Studenterna förutsätts aktivt bidra med reflektioner och frågeställningar kring eget och andra gruppmedlemmars patientmaterial, samt övar färdigheter och interventioner genom gestaltande rollspel och pedagogiska presentationer. I samarbete med psykoterapihandledaren söker och presenterar studenten relevant litteratur och vetenskapligt förankrad kunskap kopplat till problemställningarna för de aktuella patienterna.

Moment 3, Självupplevd erfarenhet och kliniska färdigheter

Momentet består av seminarium, individuella mentorsamtal och mentorsledda reflektionsgrupper. Olika pedagogiska metoder för att beröra aspekter som benämns terapeutfärdigheter respektive terapeutroll tillämpas. Studenten ska utveckla egen erfarenhet av terapeutiska tekniker inom kognitiv beteendeterapi samt få metoder för självreflektion, analys och kritisk granskning av utvecklingen av sin egen terapeutroll. De två huvudsakliga arbetsformerna för detta är:

- **Individuella mentorssamtal**
Samtalen syftar till att formulera och följa upp individuella mål med utbildningen, egen prioritering och tidsplan för dessa, samt vidmakthållande av terapeutisk kompetens. En skriftlig utvecklings- och vidmakthållandeplan för studenten, som inkluderar procedur för att självregistrera och förbättra variabler i den professionella rollen, ska göras och lämnas till mentorn.
- **Reflektionsgrupp**
I reflektionsgruppen får studenten egen erfarenhet av terapeutisk teknik (upplevelsebaserat) vilket sker i interaktion med övriga deltagare i gruppen samt med en reflektionsgruppsledare. I denna del tillämpas olika pedagogiska metoder för att beröra aspekter av terapeutfärdigheter samt att observera, analysera och kritiskt reflektera kring utvecklingen av den egna rollen som psykoterapeut. Studenten ska genom tillämpning av terapeutiska tekniker inom kognitiv beteendeterapi på sig själv, utveckla sin egen terapeutroll. Studenten ska även mellan undervisningstillfällena arbeta med hemuppgifter.

Examination

Moment 1, Psykiatrisk diagnostik och inriktningsspecifik bedömning, examineras genom att psykoterapihandledaren följer hur studenten genomför bedömningsprocessens olika delar. Där ingår att genomföra diagnostiska intervjuer, göra diagnostiska ställningstaganden och bedömningar av de aktuella patienternas möjligheter att tillgodogöra sig kognitiv beteendeterapi.

Moment 2, Kognitiv beteendeterapi under handledning, examineras genom att studenten under handledning gör funktionella analyser och/ eller kognitiv konceptualisering av centrala problembeteenden och sammanställer dessa skriftligt. Sammanställningen ska godkännas av handledaren i samband med att behandlingen startar. En behandlingsrapport där behandlingsprocessen för respektive patient i sin helhet sammanfattas och utvärderas är ett krav för godkänt och görs för varje avslutad behandling.

För moment 1 och 2 sker examinationen även inom ramen för psykoterapihandledningen genom kontinuerlig bedömning av studentens kompetens så som den kommer till uttryck i patientarbetet. Underlag för bedömning är inspelade terapisesioner, skriftliga sessions- och behandlingsrapporter samt journalanteckningar som ska presenteras i samband med varje session. Aktivt deltagande i diskussioner och i rollspel som gestaltar relevanta terapeutfärdigheter krävs och utgör underlag för bedömning.

Moment 3, Självupplevd erfarenhet och kliniska färdigheter, examineras genom att studenten utarbetar och lämnar in en utvecklingsplan i samband med mentorssamtal. Närvaro vid reflektionsgruppsträffar och mentorssamtal är obligatoriska.

För att en examinationsuppgift ska vara aktuell för bedömning måste den ha inkommit inom utsatt tid, annars hänvisas studenten till omexaminationstillfället.

Samtliga examinationsuppgifter ges betyget U eller G.

På respektive moment ges något av betygen U eller G.

För betyget G på ett moment, krävs G på samtliga examinationsuppgifter och fullgjorda obligatoriska utbildningsinslag.

Betyg på hel kurs

På kursen ges något av betygen U eller G. För betyget G på hel kurs krävs G på alla moment 1, 2 och 3.

Frånvaro från eller ej fullgörande av obligatoriska utbildningsinslag

Examinator bedömer om och i så fall hur frånvaro från eller ej fullgörande av obligatoriska utbildningsinslag kan tas igen. Innan studenten deltagit i eller fullgjort de obligatoriska utbildningsinslagen, eller tagit igen frånvaro/ brister i enlighet med examinatorns anvisningar kan inte studieresultaten slutrapporteras. Frånvaro från eller ej fullgörande av ett obligatoriskt utbildningsinslag kan innebära att studenten inte kan ta igen tillfället förrän nästa gång kursen ges.

Begränsning av antalet examinationstillfällen

Vad gäller VFU begränsas antalet gånger en student har rätt att delta/ genomgå kursen och examineras på densamma till två (2) gånger.

Riktlinjer vid avbrytande av VFU

Examinator kan med omedelbar verkan avbryta en students VFU om studenten visar sådana allvarliga brister i kunskaper, färdigheter eller förhållningssätt att patientsäkerheten eller patienternas förtroende för sjukvården riskeras. När VFU avbryts på detta sätt innebär det att studenten underkänns och att ett VFU-tillfälle är förbrukat. I sådana fall ska en individuell handlingsplan upprättas, där det framgår vilka aktiviteter och kunskapskontroller som krävs innan studenten ges möjlighet till nytt VFU-tillfälle på denna kurs.

Möjlighet till undantag från kursplanens föreskrifter om examination

Om det föreligger särskilda skäl, eller behov av anpassning för student med funktionsnedsättning, får examinator fatta beslut om att frångå kursplanens föreskrifter om examinationsform, antal examinationstillfällen, möjlighet till komplettering eller undantag från obligatoriska utbildningsmoment m.m. Innehåll och lärandemål samt nivån på förväntade kunskaper, färdigheter och förhållningssätt får inte ändras, tas bort eller sänkas.

Övergångsbestämmelser

Om kursen läggs ner eller genomgår stora förändringar kommer information om övergångsbestämmelser att anges här.

Övriga föreskrifter

Kursutvärdering sker enligt KIs lokala riktlinjer. Sammanställning av studenternas svar i kursenkät samt kursansvarigs analys av dessa publiceras på KIs öppna kurswebb.

Inriktningsspecifika kurser ges under förutsättning att antalet antagna studenter på kursen är minst hälften av antalet tillgängliga studieplatser per inriktning.

Litteratur och övriga läromedel

Obligatorisk litteratur

Case formulation in cognitive behaviour therapy : the treatment of challenging and complex cases

Tarrier, Nicholas; Johnson, Judith

2. ed. : London : Routledge, 2016 - 384 s.

ISBN:9780415741781 LIBRIS-ID:19249325

[Sök i biblioteket](#)

Experiencing CBT from the inside out : a self practice/self-reflection

Bennett-Levy, James.; Thwaites, Richard; Haarhoff, Beverly; Perry, Helen

New York : Guilford, 2015. - xvi, 278 pages

ISBN:1462518893 LIBRIS-ID:17851919

[Sök i biblioteket](#)

Ytterligare litteratur i form av manualer och litteratur tillkommer i samråd med handledaren.

Fördjupningslitteratur

I tillägg till nedanstående hänvisas till bokserien "Treatments that work", som innehåller en rad olika böcker med olika titlar. Som student på KI når du alla titlar via KIB, men du behöver söka på respektive titel. Besök först www.oxfordclinicalpsych.com/page/ttwseries/treatments-that-work-series för att identifiera den bok du vill ha, och sök sedan upp den på kib.ki.se

A community reinforcement approach to addiction treatment

Meyers, Robert J.; Miller, William R.

Cambridge : Cambridge University Press, 2001 - xiii, 188 s.

ISBN:0-521-77107-2 LIBRIS-ID:5027681

[Sök i biblioteket](#)

Arntz, Arnoud; Genderen, Hannie van

Schema therapy for borderline personality disorders

Chichester, West Sussex : Wiley-Blackwell, 2009 - xvi, 195 p.

ISBN:9780470510803 (cloth) LIBRIS-ID:11434171

[Sök i biblioteket](#)

Barlow, David H.; Stalby, Christina

Unified protocol : diagnosöverskridande psykologisk behandling. Arbetsbok

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2013 - 257 s.

ISBN:978-91-27-13434-8 LIBRIS-ID:13751664

[Sök i biblioteket](#)

Barlow, David H.

Unified protocol : diagnosöverskridande psykologisk behandling. Terapeutmanual

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2013 - 206 s.

ISBN:978-91-27-13433-1 (inb.) LIBRIS-ID:14216537

[Sök i biblioteket](#)

Bates, Sandra; Grönberg, Anna

Om och om och om igen : att behandla tvångsproblem med KBT - en vägledning för behandlare

1. utg. : Stockholm : Natur & kultur, 2010 - 286 s.

ISBN:978-91-27-11835-5 (inb.) LIBRIS-ID:11320085

[Sök i biblioteket](#)

Fairburn, Christopher G.

Att övervinna hetsätning : ett vetenskapligt utvärderat behandlingsprogram

Andra utgåvan, uppdaterad och utvidgad : 2017 - 244 sidor

ISBN:9789127818170 LIBRIS-ID:19873464

[Sök i biblioteket](#)

Fairburn, Christopher G.

Cognitive behavior therapy and eating disorders

New York : Guilford Press, c2008 - 1 online resource (xii, 324 pages)

ISBN:978-1-60623-047-3 LIBRIS-ID:15534986

[Sök i biblioteket](#)

Hackmann, Ann; Bennett-Levy, James; Holmes, Emily A.

Oxford guide to imagery in cognitive therapy

Oxford : Oxford University Press, 2011 - xlii, 233 p.

ISBN:9780199234028 (alk. paper) LIBRIS-ID:13541608

[Sök i biblioteket](#)

Hersen, Michel.; Thomas, Jay C.

Handbook of clinical interviewing with adults [electronic resource]

Los Angeles : Sage Publications, c2007.

ISBN:978-1-4129-8273-3 (electronic bk.) LIBRIS-ID:12036493

[Sök i biblioteket](#)

Linehan, Marsha

Dialektisk beteendeterapi : arbetsblad för färdighetsträning

2. utg. : Stockholm : Natur & Kultur, 2016 - 543 s.

ISBN:9789127145559 LIBRIS-ID:19090816

[Sök i biblioteket](#)

MINI-D 5 : diagnostiska kriterier enligt DSM-5

Pilgrim Press, 2014 - 410 s.

ISBN:9789198997916 LIBRIS-ID:17238133

[Sök i biblioteket](#)

O'Donohue, William T.; Fisher, Jane E.

General principles and empirically supported techniques of cognitive behavior therapy

Hoboken, N.J. : Wiley, 2009. - xxiii, 743 p.

ISBN:047022777x LIBRIS-ID:12088224

[Sök i biblioteket](#)

Orlinsky, D.E. & Rønnestad, M.H. et al

How psychotherapists develop. A study of therapeutic work and professional growth

Washington DC: American Psychological Association., 2005

Psykiatri

Herlofson, Jörgen; Ekselius, Lisa; Lundin, Anders; Mårtensson, Björn; Åsberg, Marie

2., [rev. och omarb.] uppl. : Lund : Studentlitteratur, 2016 - 879 s.

ISBN:9789144094977 LIBRIS-ID:19600701

[Sök i biblioteket](#)

Saxon, Lars; Wirbing, Peter

Återfallsprevention : färdighetsträning vid missbruk och beroende av alkohol, narkotika och läkemedel

Lund : Studentlitteratur, 2004 - 164 s.

ISBN:91-44-02942-X LIBRIS-ID:9638044

[Sök i biblioteket](#)

Stott, Richard

Oxford guide to metaphors in CBT : building cognitive bridges

Oxford : Oxford University Press, 2010 - viii, 249 p.

ISBN:9780199207497 (pbk. : alk. paper) LIBRIS-ID:12127396

[Sök i biblioteket](#)

Wright, Jesse H.

Cognitive-behavior therapy for severe mental illness : an illustrated guide

1st ed. : Washington, DC : American Psychiatric Pub., cop. 2009 - xx, 354 p.

ISBN:978-1-58562-321-1 (alk. paper) LIBRIS-ID:11579323

[Sök i biblioteket](#)